

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราพูดถึงธรรมะ เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า “พระป่านี้พูดถึงธรรมะเลย” พูดถึงธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่พูดถึงศีล เพราะศีลเข้าใจว่าเพราะทุกคนเวลารักษา เหมือนเราคนเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องพยายามรักษาตัวเองไข้ไหม? ต้องพยายามให้ตัวเองเข้มแข็ง

นี่ก็เหมือนกัน เรานักปฏิบัติ ศีลต้องให้บริสุทธิ์ ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์ เพราะอะไร? เพราะถ้าไม่ได้ปฏิบัติ คุณติ พระเราเวลาปฏิบัติต้องมีศีลบริสุทธิ์ แล้วทั่ว ๆ ไป เวลาเราชู้ดงค์ในป่าในเขากัน เราเข้าป่าเข้าเขามันเพราะอะไร? เพราะมันมีสัตว์ร้าย เพราะมันมีสิ่งอมนุญษ์ มันทำลาย มันกลั่นแกล้งคนได้ เช่น หลวงปู่มั่นอยู่ที่ถ้ำ เวลาเดินจงกรมไป ที่ว่าเขาเป็นเทพ แต่ใจเขาไฟดำ “ภิกษุอะไรเดินอย่างกับม้าแข่ง” แต่เพราะหลวงปู่มั่นรู้วาระจิต ก็เดินให้สงบเสงี่ยมหน่อย “ภิกษุอะไรเดินเหมือนคนป่วย”

สิ่งนี้ถ้าศีลเราบริสุทธิ์ เขาจะทำอะไรเราไม่ได้ แต่เขาก็จ้องดูเราอยู่ตลอดเวลา เขาคุณะ เวลาความคิด โลกแห่งความคิด โลกของจิตวิญญาณ เขาจะรู้ความคิดของเรา สิ่งนี้ ศีล สมาธิ ปัญญา แต่พระทั่ว ๆ ไปเขาไม่หวังตรงนี้นะ เพราะมีโยมมาหามานะ วันนั้นเราสั่งของมา สั่งมามามากเต็มเลย โยมมาจากโพธาราม “หลวงพ่อนี้เอามาจากไหน? หนูไม่เคยใส่บาตรอย่างนี้เลย หนูไม่ใส่บาตรมามากเด็ดขาดเลย เพราะพระเอาไปฉันทอนเย็นกัน”

เขาพูดอย่างนี้เลยนะ เราฟังแล้วสะอึกเลย “หนูจะไม่ยอมใส่มามากเด็ดขาด เพราะมามากนี้รู้เลยว่าพระเขาเอาไปฉันทอนเย็น เพราะตอนเย็นเขาอยู่ในกุฏิ เขาไม่รู้ล่ะ” นี่เขาพูดถึงพระวัดบ้านเพราะเขาทำกันอย่างนั้น

เวลาชู้ดงค์กัน เขาชู้ดงค์บนถนน เขาไม่ได้ชู้ดงค์ในป่า สิ่งนี้เพราะอะไร? เพราะ! เพราะถ้าเราชู้ดงค์ในป่านะ ผิดศีลนี่ สิ่งนี้ทำให้พระผิดพลาดได้ หลวงปู่มั่นบอกไว้ “ที่ถ้ำสาริกา มีพระตายไปแล้ว ๓ องค์” เป็นเพราะอะไร? เพราะผิดศีลนี่ไง บิณฑบาตมาแล้วเก็บไว้เพราะทางมันไกล เก็บไว้กินอีกมือหนึ่ง เห็นไหม สันนิษ ภิภุเก็บอาหารไว้กินแรมคืนเป็นความผิด ขนาดนั้นนะ เป็นไข้

เจ็บไข้ตายโดยทางวิทยาศาสตร์ แต่เวลาหลวงปู่มันดู บอกไว้ “นี่เทพหักคอ” เห็นไหม เทพหักคอเลย เพราะอะไร? เพราะเขาถนอมรักษารธรรมและวินัย

ศีล ถ้าศีลเป็นปกติ เราจะไม่เกิดนิรณธรรม ศีลถ้าเราไม่ปกติ เราทำผิดมากับตัวเอง ความลับไม่มีในโลก เรานี้เป็นคนทำผิด เราเป็นคนเข้าใจ เห็นไหม ศีล ศีลเราเป็นปกติ สีเลนะ สุกคิง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปทา ถ้าศีลทำให้เราปกติ มีความสุขในใจ ถ้ามีความสุขในใจนะ มันเป็นปกติของใจ แล้วถ้าใจประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนี้มันจะทำให้มีความสุข ความสุขเพราะอะไร? เพราะจิตมันสงบเข้ามา

จิตสงบนะ คนไม่เคยปฏิบัติ คนไม่เคยรักษาใจตัวเองนะ จะคิดบอกว่าความสุขหาได้จากโลกภายนอก ความสุขหาได้จากรูป รส กลิ่น เสียง ความสุขหาได้จากภายนอก แต่ความสุขในศาสนาเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าห้ามมาหมดแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์นะ นี่ทุกข์ร้อนนะ กษัตริย์ในสมัยพุทธกาลมาวข้เหมือนกัน “ที่นี่สุขหนอ สุขหนอ” พอทำความสงบของใจได้ เห็นไหม ลีนกิเลสอยู่โคนไม้ก็ “สุขหนอ สุขหนอ” จนพระเจ้าสงสัยนะ นึกว่าคิดถึงตัวเองตอนเป็นกษัตริย์ไป ถึงไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกมาถาม...ตอบว่า “สุขจริง ๆ แต่ก่อนเป็นกษัตริย์นะ นอนที่ไหนก็สะดุ้ง ขนาดว่ามีมหาดเล็กรักษานอนที่ไหนก็แล้วแต่ เพราะอะไร? เพราะเรื่องการเมืองอำนาจมันมีอยู่ตลอดเวลา ต้องระแวง ต้องสงสัยอยู่ตลอดเวลา ไม่มีความสุข นอนด้วยความหวาดระแวงตลอดเวลา แต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีอะไรเลย นอนอยู่โคนไม้มีความสุขมาก ๆ”

แต่เราก็ไม่คิดกันอย่างนั้น เพราะอะไร? เพราะเราคิดด้วยสัญญา เราคิดด้วยสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่งของกิเลส กิเลสมันเข้ากับกิเลส เพราะกิเลสมันแหลมคมมาก เราคิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม.. เวลาคิดขึ้นไป มันเป็นกิเลสทั้งนั้น กิเลสพาออกไปข้างนอก แล้วก็วิ่งออกไปข้างนอก ว่ามีความสุข

ความสุข เห็นไหม ความรุ่มเย็นเป็นสุขก็จะต้องรุ่มเย็น ต้องมีความสุข ต้องเหมือนกับเรามีความสุข ความรุ่มเย็นของใจไม่ใช่ความรุ่มเย็นที่เราไปอยู่บนกองน้ำแข็งหรือกองน้ำแข็งมีความเย็นนะ เย็นขนาดเย็นจนชา จนเราอยู่ไม่ได้เลยละ แต่ถ้าความเย็นของใจ เย็นขนาดไหนจะมีความสุข แล้วสุขอันนี้มันจะประกาศในหัวใจ เราจะรู้เองว่าสิ่งนี้เป็นความสุข เพราะความสงบของ

ใจ อ้อ.. จิตเป็นอย่างนี้หนอ ที่ว่าจิต จิต ๆ มันต้องเอาจิตดูจิต ไม่ใช่เราไปดูจิต เอาสัญญาดูจิตไป เอาความเห็นของเราดูจิตไป ให้จิตมันหลอก เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิต แล้วเราเอาสัญญาเข้าไป

เหมือนกับเราต้องกล้องเข้าไป เราต้องเข้าไปหาเชื้อโรค ถ้าเชื้อโรคบางอย่างมันก็เห็นได้ บางอย่างก็เห็นไม่ได้ ต้องเอามาเพาะเชื้อต้องมาต่าง ๆ มันไม่เห็นหรอก มันไม่เข้าใจหรอก สิ่งที่แตกต่างกัน เวลาจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม พอจิตสงบเข้ามา ใครเป็นคนรู้ก่อน? เพราะจิตเราสงบเข้ามา เราต้องรู้ก่อน คิดถึงต้องบริสุทธิ์ใจ คิด สมาธิ ปัญญา คิด.. เราต้องรักษาของเรานะ คีละ คีละ คิด เรารักษาของเรา

แล้วถ้ารักษาของเรานะ มันก็ไม่เกิดนิเวศธรรม ถ้ามันเกิดนิเวศธรรม มันมีเล่ห์นะ เล่ห์ของใจของตัวเอง จิตนี้มันเป็นกิเลส มันมีเล่ห์บีบ มันก็ตีความธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าข้างตัวเอง สภาวะเป็นธรรมอย่างนั้น สภาวะเป็นธรรมอย่างนั้น... นี่กิเลสทั้งนั้นเลย! กิเลสอ้างธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะคิดไม่บริสุทธิ์ เพราะเราทุจริตกับตัวเอง เรามีเล่ห์เหลี่ยมกับตัวเอง เรามีเล่ห์กลกับเราเอง เราไม่สามารถทำให้มันถูกต้องได้

แล้วเราว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม.. เราก็กส่งออกไปข้างนอก เห็นไหม คิดเราไม่บริสุทธิ์ ถ้าคิดเราไม่บริสุทธิ์นะ คีลนั้นเป็นปกติ ถ้าคิดไม่ปกติ สิ่งที่เราเห็นก็ไม่ใช่ปกติ สิ่งต่าง ๆ ไม่ใช่ปกติ ไม่ปกติเพราะมันเคลื่อนจากฐาน เคลื่อนจากสัจจะความจริง เพราะอะไร? เพราะมันเป็นวิญญูะ มันหมุนไปตลอดเวลา

แต่ถ้าจิตสงบเข้ามา จิตมันตั้งเข้ามา เหมือนกับคนวิ่งอยู่หรือคนเดินอยู่ เห็นภาพไม่ชัดเจน เห็นไหม ขนาดเรายืนนิ่งอยู่ยังไม่ชัดเจนเลย ถ้าเรานั่งลงแล้วเราพิจารณาของเรา มันจะชัดเจน เห็นไหม สิ่งใดที่เราเห็นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันมีฐานของมัน มันมีสมาธิของมัน มันจะย้อนกลับเข้ามา สิ่งต่าง ๆ เป็นผลของวิญญูะ ไม่ใช่ของเราหรอก มันเป็นผลของวิญญูะทั้งหมดเลย จิตวิญญูะขนาดไหนก็เป็นผลของวิญญูะ ทำไมเทวดา อินทร์ พรหมต้องมาพึ่งเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าล่ะ? ทำไมถึงมาพึ่งเทศน์หลวงปู่มั่นล่ะ? เพราะอะไร? เขาประเสริฐขนาดไหน เห็นไหม คือว่าในทัศนะของมนุษย์ว่าเทวดา อินทร์ พรหมนี้ประเสริฐมาก

แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติดี ผลของวิญญูะทั้งหมดเลย เพราะเป็นวาระ ไปเกิดที่ไหนก็แล้วแต่ ต้องสิ้นสุดกระบวนการของชีวิต ต้องตายหมดละ เกิดที่ไหนก็ต้องตาย แล้วมันก็ต้องตายต้องเกิด อยู่ตลอดไป เพราะมันเวียนไป นี่บุญพาเกิด ถึงที่สุดเราทำที่สุดแห่งทุกขังไม่ได้ แต่เราก็อาศัยบุญพาเกิด แต่ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ สิ่งที่ว่าธรรมะละเอียด ละเอียดย่างนี้ ละเอียดยตรงที่ว่าแม้แต่เราสร้างนะ เราทำบุญ เราสละทานไป บุญเกิดแล้ว ยิ่งถ้าเราสละทานด้วยศรัทธาของเรา แล้วนี่อนาบุญนะ เราไปเจอครูบาอาจารย์

คูสิ คูสมัยพุทธกาล พระกัสสปะออกจากสมบัตติ พระอินทร์ยังปลอมตัวมาใส่บาตรเลย พระอินทร์ยังต้องการบุญขนาดนั้นเลย เพราะอะไร? ขนาดเป็นพระอินทร์อยู่แล้วยังต้องการเพิ่มบุญกุศลของตัวเอง เพราะเขามีสติสัมปชัญญะ แต่คนในปัจจุบันนี้เขาไม่สนใจตรงนี้ไง เขาจะหาว่าเสียเปรียบ หาว่าเราเป็นคนต้องให้ ให้.. เราให้กับครูบาอาจารย์ ให้กับพระที่ดี

สิ่งนี้เวลาหลวงตาท่านเทศน์สอน “เขาได้ ๕ ได้ ๑๐ มา เขามาใส่บาตรพระนะ พระนี้หัวโล้น ๆ นะ เทียวมีเครื่องยนต์กลไกไปแข่งกับโลกเขา พระที่มีคุณธรรมนี้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง จะไม่ไปหาสิ่งใดเกินกว่าเหตุหรอก” ถ้าสิ่งสภาวะแบบนั้น แต่เวลาที่โลกเขา ที่เขาบอกว่าเป็นผู้ได้ ๆ เพราะเขาโฆษณาชวนเชื่อกัน เขาพยายามทำประชาสัมพันธ์กัน อันนั้นเป็นเรื่องของเขา สิ่งนั้นเป็นเรื่องของเขา เพราะเหรียญมี ๒ ด้าน ถ้าเราไปมองตรงนั้นบ้าง เราจะขาดประโยชน์ของตัวเอง

คูสิ เวลาเราดูคนอื่นเจ็บไข้ได้ป่วยกับเราเจ็บไข้ได้ป่วยก็ต่างกัน เวลาเราได้บุญกุศลก็เหมือนกัน เรามีความสุขก็ความสุขของเรา คนอื่นจะโดนหลอกลวง คนอื่นเขาจะทำบุญกุศลได้ประโยชน์ไม่ได้ประโยชน์ มันเรื่องของเขา เราทำของเรา ถ้าเราทำของเราได้ประโยชน์ของเรา มันจะเป็นประโยชน์ของเรา นี่เรื่องของบุญ เรื่องของบุญมันก็เป็นอามิส ขนาดเป็นเรื่องอามิสนี้ กว่าจะทำยังได้แย้งกับความคิดมหาศาลเลย

แต่เวลากว่าที่จะกำหนดให้ความที่เป็นอามิส จิตที่ฟุ้งซ่านสงบตัวเข้ามาแล้วย้อนไปวิปัสสนา ปัญญา มันจะเกิดอีกขั้นตอนหนึ่ง ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ล่วงทุกข์ด้วยปัญญา ปัญญาในโลกุตตรปัญญา เป็นภาวนามยปัญญา” ปัญญาอย่างนี้เกิดจากที่ไหน? ต้องเกิดจากจิตสงบก่อน ถ้าจิตเราไม่สงบ แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมาเป็นโลกียปัญญา มันปัญญาของวิญญูะ ปัญญาของกิเลสพาใช้ พอกิเลสพาใช้ เราก็เวียนอยู่ที่นี่

อารามเป็นที่อยู่ของผู้มีศีลนะ ถ้าขณะเราเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์อยู่ในอารามนี้แล้ว แล้วเรายังหา
หลักฐานเกณฑ์ไม่ได้ แล้วเรายังออกไปกับโลกเขา นี่เราเป็นอะไร? เราละเอียดพอไหม? เราละเอียด
เราหยาบพอไหม? โลกเขาเป็นสิ่งที่หยาบ ๆ เขาหาที่พึ่งที่อาศัยกัน อุดสำห้วงเดินไปหาที่ไหนที่ว่า
ที่เป็นสมบัติ ที่เป็นสิ่งที่สละทานแล้วได้บุญกุศลมาก แล้วเราเองเรากลับไปหาเรื่องทางโลก

เพราะอะไร? เพราะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก แต่เรานึกของเรา
ไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เรากอดอยู่กับตัวเราเอง คุณติ คุณเวลาเราใส่เครื่องประดับ ใส่เฟอร์นิเจอร์เครื่องประดับ
ถ้าอยู่ในข้อมือคนอื่น ในคอกคนอื่น.. สวยงามมาก แต่อยู่ในคอกของเรา เราไม่เห็นนะ เราไม่เห็น

นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่กับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่เราไม่เห็นคุณธรรมอันนี้ไง ถ้า
เราไม่เห็นคุณธรรมอันนี้ เราก็กินไปหาจากข้างนอก นี่กิเลสมันพาออกไปอย่างนั้น แล้วว่าอย่างนี้เป็น
ปัญญา ปัญญาอะไร? ปัญญาพวกกิเลสลาออกไปไง กิเลสมันแหลมคมอย่างนี้ไง เพราะอะไร?
เพราะหลักง่าย ๆ เลย ถ้าเราเชื่อสัตย์กับตัวเราเอง นี่ศีลนะ สุกคิง ยันติ ถ้าศีลมันบริสุทธิ์แล้วมันไป
ทำอย่างอื่นไม่ได้ มันเป็นตริจฉานวิชา มันทำให้เนิ่นช้าไง ตริจฉานวิชานะ

แม้แต่เรื่องออกจากภายนอก ครูบาอาจารย์ถึงเข้มงวดตรงนี้มาก หลวงปู่มั่นจะเข้มงวดตรง
นี้มากเลย เข้มงวดตรงนี้เพราะอะไร? เพราะจิตมันสายแต่ตลอด เวลาจะเทศน์ว่าการ “จับขโมยให้
ที จับขโมยให้ที” ความคิดนี้เป็นขโมย มันคิดออกนอกเรื่องไป มันไม่ได้คิดเรื่องเข้าอริยสัจ แม้แต่
เวลาเสวยอารมณ์นี้มันขโมยแล้ว ขโมยคิด ขโมยทำ มันขโมยของมันออกไป

แต่ถ้าศีลบริสุทธิ์ มันเป็นปกติของมัน มันขโมยไม่ได้ ถ้ามันขโมยไม่ได้ เพราะมันผิติด
อริศีลไง ศีลจากภายใน ศีลจากภายนอก เวลาเราศีลหยาบ ๆ ของโลกเขา การกระทำ เห็นไหม ลัก
ทรัพย์ ปาณาติปาตา ต้องมีการหิยทรัพย์สมบัติของเขา ต้องมีการทำให้ชีวิตสัตว์ตกล่วงมันถึงศีล
ขาด ศีลต่างพร้อย คิดจะลักทรัพย์ คิดจะทำลายเขา นี่ศีลต่างพร้อย

ศีลต่างพร้อย ศีลทะลุ ศีลขาด ศีลมันก็มีหยาบมีกลางมีละเอียดเข้ามา เพราะอาบัติอยู่ที่การ
กระทำ เห็นไหม พุคฺมุสา พุคฺต่อเสียดนี้เป็นอาบัติ แล้วเวลามันไม่ได้ทำ จิตนี้ อาบัติของจิตมันไม่มี
จิตไม่มีอาบัติหรอก เพราะความรู้สึกมันเป็นอาบัติได้อย่างไร ถ้าความรู้สึกเป็นอาบัตินะ อาบัตินั้น
หมด เพราะอะไร? เพราะมันควบคุมจิตไม่ได้ จิตนี้ควบคุมไม่ได้นะ เพราะอะไร? เพราะมันมีกิเลส
มันคั่นอยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะเอาอะไรไปควบคุมมัน?

แต่ถ้าเป็นอริศัล มโนกรรม มันเป็นความฟุ้งซ่าน นี่ศีล สมาธิ ปัญญาใจ ถ้าศีลมันออกไป สภาวะแบบนั้น ศีลของโลกเขามันขาดมันต่างพร้อยไปอย่างนั้น แต่ถ้าอริศัล นี่ที่ว่าพระอรหันต์ จิตที่ไม่เสวยอารมณ์ จิตหลุดพ้นออกไปเป็นวิมุตติสุข เป็นวิมุตติ ไม่เป็นสมมุติ แล้วการเกิดดับ เป็นสมมุติ สิ่งที่เป็นสมมุติอาศัยสมมุติอยู่ เพราะธาตุ ๔ และขันธ ๕ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นเครื่องอาศัย นี่ธาตุ ๔ คือร่างกาย แล้วจิตอาศัยอยู่ในร่างกายนี้

แต่ถ้าเป็นจิตปุถุชนมันเป็นขันธมาร มันเป็นมาร มันเป็นสิ่งที่มันเป็นอุปาทาน มันยึดมัน เป็นอันเดียวกัน การเกิดดับกับจิตพร้อมอันเดียวกัน แต่พระอรหันต์! วิมุตติสุข จิตนี้มันพ้นออกไป แต่สิ่งที่เป็นภาระ เป็นขันธ ๕ สิ่งที่เป็นขันธ ๕ เป็นสมมุติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศนา ว่าการพระเจ้าสุทโธทนะ เห็นไหม ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ถึงพอได้? ทำไมองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...

พระเจ้าพิมพิสาร “ถ้าสำเร็จแล้วขอให้มาสอนด้วย” นี่เป็นสัญญาไว้ตั้งแต่องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาโมกขธรรม ขณะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ว ย้อนกลับมาเทศนาว่าการให้พระเจ้าพิมพิสารฟัง พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบันขึ้นมา เลย อันนี้เป็นอะไร? มันเป็นสัญญาใช่ไหม? เป็นข้อมูลเป็นสัญญาที่สัญญากันไว้ก่อนที่องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าจะออกบวชด้วย แล้วเวลาวิปัสสนาจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว กลับมา สอนพระเจ้าพิมพิสาร อย่างนี้มัน ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ขันธมี ขาดมี เพราะอะไร?

เพราะมันเป็นอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีเศษส่วน ยังมีสิ่งทีการะรับผิชอบอยู่ พระอรหันต์ที่ตายแล้ว เห็นไหม อุปาทิเสสนิพพานคือพระอรหันต์ที่สิ้นไป นี่อริศัล อริจิต มัน เป็นอยู่ภายใน ถ้าผู้ปฏิบัติขึ้นมา พอมีขั้นมีตอนขึ้นมา มันจะเห็นตรงนี้ไง เห็นตรงว่าสิ่งนี้ถ้ามันคิด ฟุ้งซ่านออกไป มันเป็นมโนกรรม นี่อริศัล มันผิดแล้ว มันพลาดแล้ว มันเสียแล้ว เพราะอะไร? มัน ออกนอกเรื่องนอกราวแล้ว

แต่ถ้ามันกลับมาเป็นตัวของตัวเอง เพราะอะไร? เพราะศีลก็บริสุทธิ์สิ เพราะอะไร? เพราะ มันไม่ออกไปแสวงหา มันไม่ออกไปในพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ศีละ ศีละคือศีล มันไม่ ออกไปนอกของศีล ถ้ามันออกนอกของศีล ศีลพาออกนอกเรื่องแล้ว มันก็เป็นติรัจฉานแล้ว มันไป ในเรื่องของโลกแล้ว สิ่งที่เป็นเรื่องของโลก เพราะเราเกิดมาในโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า ครูบาอาจารย์ไม่เคยติโลกนะ เพราะคนนี่เกิดมาจากโลก

ทุกคนเกิดจากพ่อแม่ พ่อแม่เป็นโลกใหม่? ทุกคนมีพ่อแม่เกิดจากโลก แต่อาศัยโลกอยู่ เพื่อจะพ้นจากโลก กับเกิดจากโลกแล้วแบกโลก อยู่กับโลกเขา ทุกข์เจียนตายนะ น้ำตาไหลพราก ชีวิตนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลย “ถ้าชีวิตนี้ น้ำตาที่ไหลเกิดมาแล้วร้องไห้หรือเกิดมาเสียใจ เก็บน้ำตาไว้นะ แต่ละคน แต่ละจิต แต่ละดวง น้ำทะเลสู้ไม่ได้”

แต่นี้มันก็เพราะน้ำมันก็ไปตามสสารของมัน แล้วเราก็เกิดตายเกิดตายเวียนมา ถ้าอยู่กับโลกจะเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ก็ต้องเกิดกับโลกเพราะอะไร? เพราะโลกมันมีกาย แล้วก็มีหัวใจ ถ้าเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันเป็นทิพย์ เป็นทิพย์นี้มันหน้าเดียว แต่ถ้าเป็นมนุษย์มันมี ๒ ด้าน ด้านหนึ่งคือร่างกาย ด้านหนึ่งจิตใจ

อย่างโดยปกติสามัญชนเลย ร่างกายนี้ต้องการอาหารตลอดเวลา มันบิบบังคับตั้งแต่เกิดนะ โรคหิวนี้มันบิบบังคับเรามาตลอด หน้าที่การงานเพื่อบรรเทาความหิวกระหายในร่างกายนี้ มันก็เป็นส่วนหนึ่ง มันบิบบังคับอยู่เพราะอะไร? เพราะมันเหมือนคนป่วย ถ้ามีคนป่วย โรคภัยไข้เจ็บมันบิบบังคับอยู่ เราต้องรักษาให้เราหายป่วย เราถึงจะเป็นปกติที่มีความสุขได้ โรคหิวนี้มันจะบีบเราจนให้มันได้สติ ให้ได้สติที่เราควรจะพ้นจากทุกข์ได้อย่างไร ไม่ใช่ผลิตเพลินแบบเทวดา อินทร์ พรหมที่ไม่มีการบิบบังคับ สิ่งที่เป็นทิพย์มันเพลินอยู่ตลอดเวลา

การเกิดเป็นมนุษย์มันถึงมีสิ่งชัดเจนระหว่างกายกับใจให้เราแสวงหา ให้เราใคร่ครวญ มันมีเหตุมีผลจะให้เราพ้นจากทุกข์ มันบิบบังคับมาให้เราใช้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อมาเป็นธรรมของเรา ถ้าเป็นธรรมของเราแล้วแก้ไขของเรา เราก็จะเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์รวมอยู่ที่ใจ ใจของเราจะเป็นธรรมขึ้นมา

ถ้าใจของเราเป็นธรรมขึ้นมา นี่ศีลบริสุทธิ์มหาศาลเลย เพราะอะไร? เพราะมันไม่สามารถทำลายมโนกรรม ไม่สามารถทำความคิดอันนี้ให้เป็นอกุศลได้ แต่ถ้าความคิดเป็นอกุศลเป็นทำความผิดให้ใจ ศีลยังไม่บริสุทธิ์ ศีลบริสุทธิ์จากภายนอกแล้วศีลจะบริสุทธิ์จากภายใน แล้วว่าศีลสมาธิ ปัญญา ถ้าพูดถึงธรรม ธรรมเกิดจากใจ เกิดถ้าศีลเป็นสะพาน ศีลเป็นพาหะ ศีลจะทำให้ถึงสี่เลนนะ สุกตึง ยันติ สี่เลนนะ โภคะสัมปทา จะเกิดโภคะ จะเกิดความบริสุทธิ์ จะเกิดนิพพาน เกิดหัวใจขึ้นมา อาศัยสิ่งนี้เป็นพาหะ เป็นเครื่องดำเนิน ถึงต้องสงวนต้องรักษาใจ

ผู้ที่ผ่านไปแล้ว พ่อแม่ เห็นใหม่ เราหาสมบัติไว้กินชาตินี้ไม่หมดหรอก แต่เราทำไมต้องหามาเพื่อลูกเพื่อหลานของเราล่ะ? เพราะอะไร? เพื่อลูกเพื่อหลานของเราจะได้มีใช้สอย นี้ครูบา

อาจารย์ท่านพ้นจากกิเลสไปแล้ว ทำไมท่านต้องคอยเข้มงวดเรื่องอย่างนี้ล่ะ? เข้มงวดขึ้นมาเพื่อจะ
ให้ผู้อื่นเป็นพหะ เป็นเครื่องดำเนินใจ นี่เป็นข้อวัตรปฏิบัติ เป็นการดำเนินขึ้นมาถึงหัวใจของใจดวง
นั้น เอวัง